

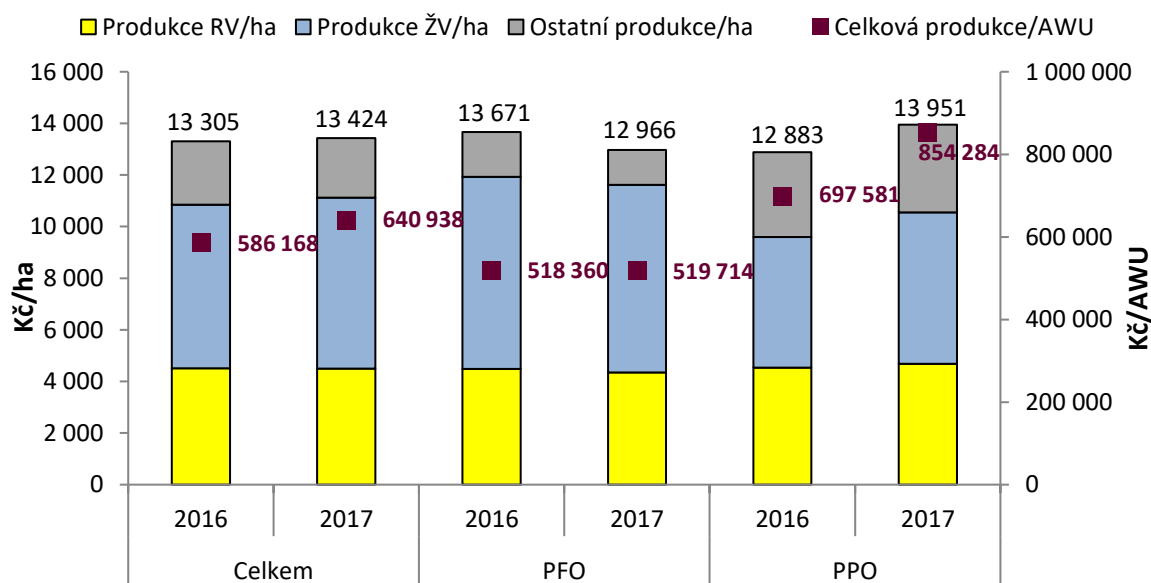
Podniky se zaměřením na chov skotu

Každoročně realizuje Kontaktní pracoviště FADN (Farm Accountancy Data Network) spadající pod Ústav zemědělské ekonomiky (resortní organizace Ministerstva zemědělství) výběrové šetření ekonomiky zemědělských podniků, jehož výsledky jsou reprezentativní v rámci ČR, výrobního zaměření i ekonomické velikosti. Podle údajů z výběrového šetření 2017 produkce živočišné výroby (ŽV) u podniků specializovaných na chov skotu meziročně vzrostla.

Podniky výrobního zaměření (VZ) chov skotu, ovcí, koz a ostatních zvířat zkrmujících objemnou píci (dále chov skotu) reprezentují v síti FADN podle závěrů Strukturálního šetření celkem 4 211 subjektů, což činí toto VZ druhým nejpočetnějším VZ s podílem na celkovém počtu DJ v ČR ve výši 16,5 %. V šetření FADN bylo v roce 2017 celkem 238 podniků, z toho 49 podniků právnických osob (PPO) a 189 podniků fyzických osob (PFO). Průměrná výměra zemědělské půdy za rok 2017 je u podniků právnických osob tohoto výrobního zaměření ve výši 574,7 ha. Podniky fyzických osob hospodařily na průměrné výměře výrazně menší, a to 76,0 ha.

Celková produkce VZ chov skotu v roce 2017 mírně vzrostla a dosáhla hodnoty 13 424 Kč/ha. Největší podíl na celkové produkci uvedeného výrobního zaměření tvoří živočišná výroba (49,3 %). Živočišná výroba představuje konkrétně 6 622 Kč/ha (meziročně vzrostla o 4,5 %). Produkce rostlinné výroby (RV) se na celkové produkci VZ podílí 33,5 %.

Graf č. 1: Hodnota zemědělské produkce - Chov skotu, ovcí, koz a ostatních zvířat ZOF

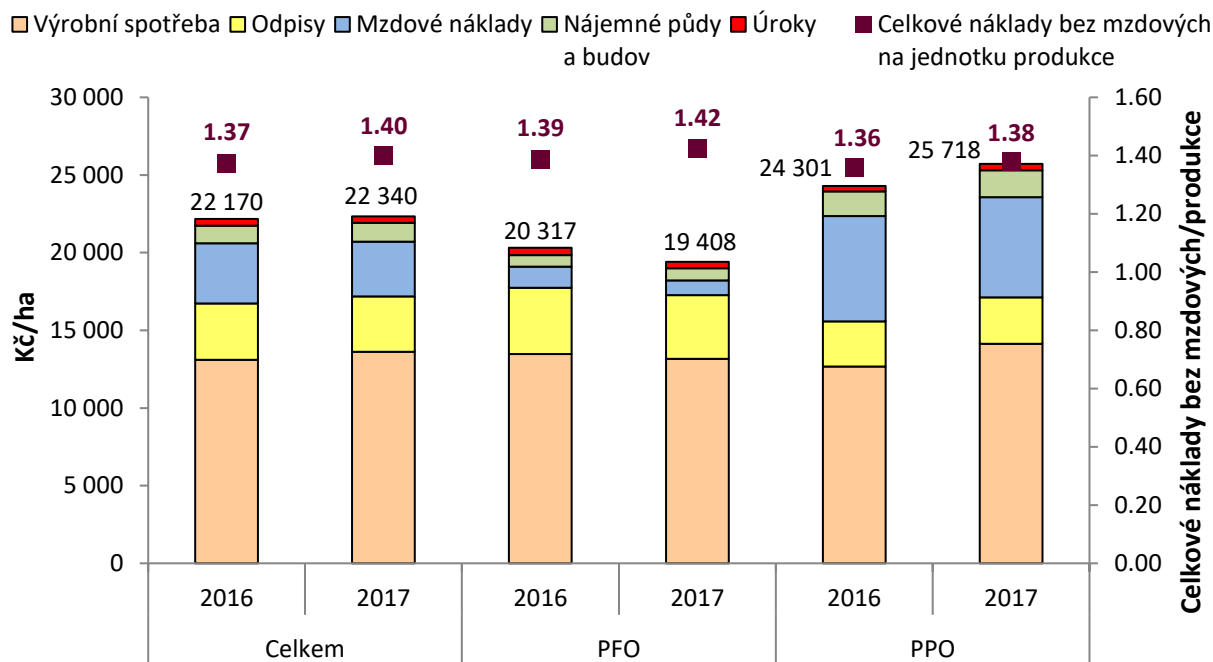

Zdroj: Šetření FADN CZ

Ostatní zemědělská produkce tvoří 17,1 % z celkové zemědělské produkce. Výrobní zaměření chov skotu je charakteristické nižší intenzitou produkce. Nejvýznamnějším produktem tohoto VZ je hovězí a telecí maso s podílem 72,7 % na celkové produkci ŽV. Dalšími významnými komoditami jsou kravské mléko a mléčné výrobky (11,2 % produkce ŽV) a také kozí a ovčí mléko a mléčné výrobky (7,8 % produkce ŽV). Meziročně v porovnání s rokem 2016 došlo u jatečného skotu ke zvýšení produkce hovězího a telecího masa jak u podniků právnických osob (+6,4 %), tak i u podniků fyzických osob (+6,7 %). Nejvýznamnější podíl na produkci RV má zejména výroba krmiv, která se většinou spotřebují přímo v podnicích, tzn. krmné plodiny a pícniny. Krmné plodiny tvoří 77,6 % celkové produkce RV uvedeného výrobního zaměření. Hodnota celkové produkce za rok 2017 ve vyjádření na roční pracovní jednotku AWU oproti předchozímu roku vzrostla o 9,3 % na 641 tis. Kč/AWU. Vyšší hodnoty, konkrétně 854 tis. Kč/AWU, dosahují podniky právnických osob, u kterých se produkce na pracovníka meziročně zvýšila o 22,5 %. U podniků fyzických osob produkce na pracovníka dosáhla hodnoty 520 tis. Kč/AWU.

V případě výrobního zaměření chov skotu došlo v roce 2017 k mírnému meziročnímu zvýšení celkových nákladů přepočtených na hektar plochy zemědělské půdy. Hodnota celkových nákladů vzrostla u PPO o 5,8 % na 25 718 Kč/ha a u PFO poklesla o 4,5 % na 19 408 Kč/ha. Vývoj tohoto ukazatele byl ovlivněn zejména nárůstem přímých nákladů u podniků právnických osob o 15,0 %. Na tom se podílelo zvýšení hodnoty nákladů na nakupovaná krmiva o 26,2 % a nákladů na nakupovaná hnojiva o 24,6 % u PPO. Rozhodující část celkových nákladů (61,0 %) představuje výrobní spotřeba tvořená přímými a ostatními věcnými náklady. V roce 2017 došlo ke zvýšení hodnoty výrobní spotřeby u PPO o 11,6 %. U PFO byl zaznamenán pokles, a to o 2,3 %. Nejvýznamnější položku přímých nákladů tvoří náklady na vlastní krmiva (49,9 % přímých nákladů). Mzdové náklady na ha se ve srovnání s rokem 2016 snížily o 9,3 %, zejména vlivem úbytku podílu placených pracovníků. Naopak meziročně došlo k nárůstu mzdových nákladů přepočtených na AWU o 7,7 % na 386 tis. Kč/AWU na placeného pracovníka, což bylo způsobeno nárůstem mzdových nákladů PPO o 8,1 % na 402 tis. Kč/AWU placeného pracovníka.

Graf č. 2: Náklady zemědělské produkce - Chov skotu, ovcí, koz a ostatních zvířat ZOP

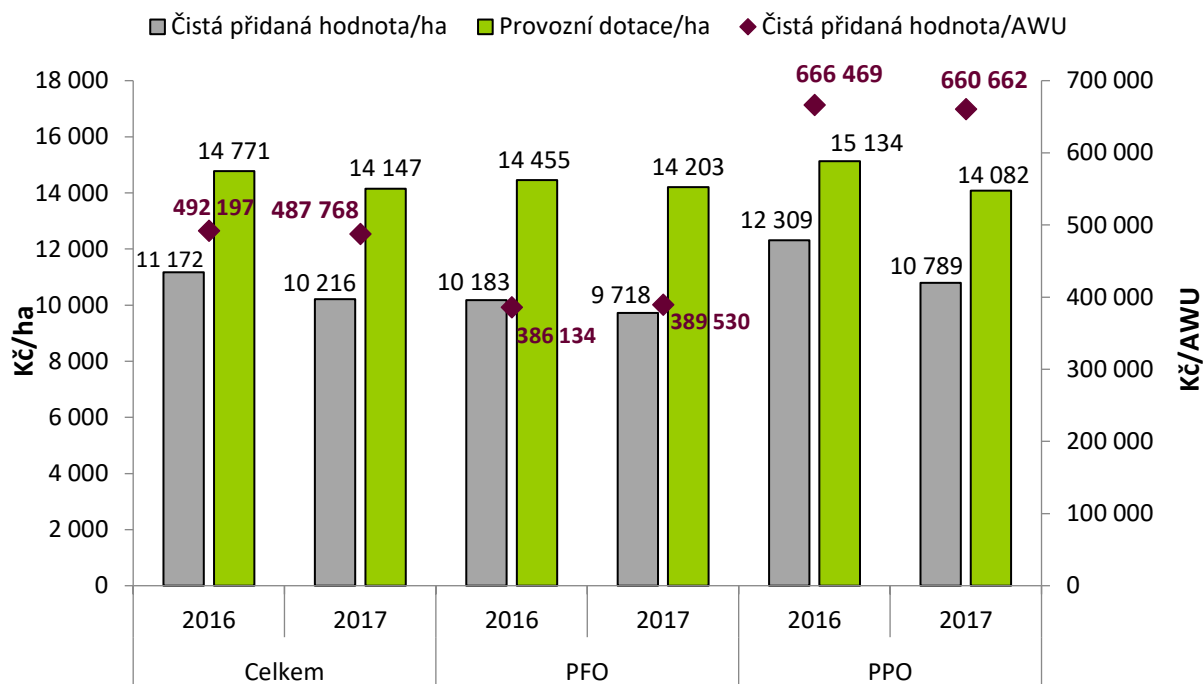

Zdroj: Šetření FADN CZ

Výrobní zaměření chov skotu je v rámci zemědělství ČR vzhledem k výši plateb na LFA a environmentálních dotací jedním z výrobních zaměření s nejvyšším objemem čerpaných podpor. Ve srovnání s předchozím rokem došlo v roce 2017 k celkovému poklesu provozních dotací a podpor vztažených na hektar zemědělské půdy o 4,2 % na hodnotu 14 147 Kč/ha. U PPO došlo ke snížení o 7,0 % na 14 082 Kč/ha, u PFO byl zaznamenán rovněž pokles hodnoty provozních dotací, a to o 1,7 % na 14 203 Kč/ha.

Jedním z klíčových ukazatelů ekonomické efektivity podniků je čistá přidaná hodnota (ČPH). Výrobní spotřeba a odpisy zde převyšují dosaženou hodnotu produkce. Proto je u VZ chov skotu ČPH tvořena z provozních dotací a podpor.

Graf č. 3: Čistá přidaná hodnota, provozní dotace - Chov skotu, ovcí, koz a ostatních zvířat ZOP

Zdroj: Šetření FADN CZ

Za výrobní zaměření chov skotu došlo meziročně celkově k poklesu ČPH o 8,6 % na 10 216 Kč/ha, zejména vlivem poklesu provozních dotací. Dlouhodobá vysoká úroveň čerpaných podpor sledovaného výrobního zaměření má vliv na ziskovost u PPO, zatímco PFO (zejména menší ekonomické velikosti) jsou na hranici rentability. Význam tohoto VZ však spočívá také v mimoprodukčních funkcích zemědělství, zejména u ekologických podniků.

Ing. Monika Hlaváčová, Ing. Jarmil Mlčák,
 Kontaktní pracoviště FADN, ÚZEI